

Wytyczne

Wytyczne w sprawie walidacji i przeglądu metodyk agencji ratingowych



Spis treści

1	Zakres stosowania	3
2	Definicje, odesłania do przepisów prawnych i skróty	4
3	Cel	5
4	Obowiązki dotyczące zgodności z przepisami i sprawozdawczości	7
4.1	Status wytycznych.....	7
4.2	Wymogi sprawozdawcze	7
5	Wytyczne w sprawie walidacji i przeglądu metodyk CRA.....	8
5.1	Walidacja metodyk z wystarczającymi dowodami ilościowymi	8
5.1.1	Zdolność do generowania wiarygodnych ratingów	8
5.1.2	Zdolność predykcyjna.....	9
5.1.3	Historyczna stabilność.....	9
5.2	Walidacja metodyki z ograniczonymi dowodami ilościowymi	11
5.3	Stwierdzenie i eliminowanie anomalii	13

1 Zakres stosowania

Kto?

1. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do agencji ratingowych (CRA) zarejestrowanych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych (ostatnio zmienionym rozporządzeniem (UE) nr 462/2013 – rozporządzeniem w sprawie agencji ratingowych). Niniejsze wytyczne nie mają zastosowania do certyfikowanych CRA.

Co?

2. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie w odniesieniu do art. 8 ust. 3 i art. 8. ust. 5 rozporządzenia w sprawie agencji ratingowych oraz rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 447/2012 z dnia 21 marca 2012 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 w sprawie agencji ratingowych poprzez ustanowienie regulacyjnych standardów technicznych dotyczących oceny zgodności metodyk sporządzania ratingów kredytowych (regulacyjne standardy techniczne metodyk sporządzania ratingów).

Kiedy?

3. Niniejsze wytyczne wejdą w życie po upływie dwóch miesięcy od daty ich opublikowania na stronie internetowej Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) we wszystkich językach urzędowych UE.

2 Definicje, odesłania do przepisów prawnych i skróty

CRA	Zarejestrowane agencje ratingowe
Rozporządzenie w sprawie agencji ratingowych	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych (ostatnio zmienione rozporządzeniem (UE) nr 462/2013)
Regulacyjne standardy techniczne metodyk sporządzania ratingów	Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 447/2012 z dnia 21 marca 2012 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 w sprawie agencji ratingowych poprzez ustanowienie regulacyjnych standardów technicznych dotyczących oceny zgodności metodyk sporządzania ratingów kredytowych
ESMA	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
Rozporządzenie w sprawie ustanowienia ESMA	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/77/WE
CAP	Cumulative Accuracy Profile
ROC	Receiver Operator Characteristic

3 Cel

4. Celem niniejszych wytycznych jest doprecyzowanie oczekiwań ESMA i zapewnienie spójnego zastosowania art. 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie agencji ratingowych, który stanowi, że *„agencja ratingowa stosuje rygorystyczne, systematyczne i zapewniające kontynuację metody ratingu, podlegające walidacji na podstawie doświadczeń z przeszłości, w tym w formie ponownej weryfikacji”*. Niniejsze wytyczne skupiają się na ostatniej części art. 8 ust. 3, tj. *„na podstawie doświadczeń z przeszłości, w tym w formie ponownej weryfikacji”*. Niniejsze wytyczne precyzują również oczekiwania ESMA i zapewniają spójne zastosowanie art. 8 ust. 5 rozporządzenia w sprawie agencji ratingowych, który stanowi, między innymi, że dana CRA *„co najmniej raz w roku poddaje przeglądowi swoje ratingi kredytowe i metody”*.
5. ESMA jest zdania, że wytyczne w sprawie sposobu spełnienia przez CRA wymogów z art. 8 ust. 3 i art. 8. ust. 5 rozporządzenia w sprawie agencji ratingowych pomogą zapewnić spójne zastosowanie środków walidacji i przeglądu w celu przedstawienia zdolności do generowania wiarygodnych ratingów, zdolności predykcyjnej i historycznej stabilności metodyk, a także pomogą wskazać środki, jakie CRA powinny wdrożyć w procesie walidacji i przeglądu metodyk z ograniczonymi dowodami ilościowymi.
6. Niniejsze wytyczne wspierają regulacyjne standardy techniczne metodyk sporządzania ratingów określające reguły, jakie mają być stosowane w ocenie zgodności metodyk sporządzania ratingu kredytowego z wymogami określonymi w art. 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie agencji ratingowych, a w szczególności w art. 7 i 8 regulacyjnych standardów technicznych metodyk sporządzania ratingów.
7. Niniejsze wytyczne precyzują oczekiwania ESMA co do pojęć *„zdolności do generowania wiarygodnych ratingów”, „historycznej stabilności”* i *„zdolności predykcyjnej”* zastosowanych w art. 7 regulacyjnych standardów technicznych metodyk sporządzania ratingów. Dodatkowo niniejsze wytyczne precyzują również oczekiwania ESMA co do tego, jak CRA z ograniczonymi dowodami ilościowymi mają zapewnić, aby ich metodyki pozwalały *„przewidzieć w rozsądnych granicach wiarygodność kredytową”*, jak stwierdzono w art. 8 regulacyjnych standardów technicznych metodyk sporządzania ratingów, jednocześnie zwalniając je z przestrzegania art. 7. Ponadto ESMA precyzuje również swoje oczekiwania co do tego, jak CRA powinny spełnić wymogi określone zarówno w art. 7, jak i art. 8 regulacyjnych standardów technicznych metodyk sporządzania ratingów, zgodnie z którymi CRA posiadają *„procesy zapewniające identyfikację i należyte eliminowanie systemowych anomalii ratingów kredytowych stwierdzonych w wyniku ponownej weryfikacji”*.
8. Niniejsze wytyczne dotyczą zarówno walidacji, jak i przeglądu metodyk poszczególnych CRA. W pozostałej części niniejszego dokumentu zarówno termin *„walidacja”*, jak i *„przegląd”* stosuje się wymiennie zamiast *„walidacja i przegląd”* dla zwiększenia czytelności.

9. Termin „metodyka” stosuje się w niniejszym dokumencie w znaczeniu wszystkich komponentów, z których może składać się metodyka sporządzania ratingów kredytowych, w tym modeli, kluczowych założeń ratingowych i kryteriów.
10. ESMA uznaje, że walidacja dobrej jakości stanowi wynik procesów, zarządzania, środków, a także – co równie istotne – opinii eksperta wykorzystanej przez CRA. ESMA jest zdania, że walidacja dobrej jakości wprowadza równowagę zastosowania technik jakościowych i ilościowych. ESMA uznaje, że oba rodzaje technik mogą dostarczyć wartościowego wglądu w działanie metodyk oraz że, w zależności od okoliczności (np. klasy aktywów lub dostępności danych), technika ilościowa i technika jakościowa mogą być zastosowane w różnym stopniu. ESMA jest zdania, że walidacja metodyk powinna zawierać zarówno techniki jakościowe, jak i techniki ilościowe. ESMA nie uważa za technikę jakościową walidacji subiektywnej oceny metodyk przeprowadzonej przez odpowiednie osoby wyznaczone przez CRA bez wyjaśnienia rozważanych kwestii i wyciągniętych wniosków.
11. ESMA skupił się w niniejszych wytycznych na środkach ilościowych, ponieważ obszar ten wydaje się być najmniej zrozumiały dla przemysłu w kontekście oczekiwań ESMA. Środki ilościowe przynoszą korzyść w postaci zapewnienia dalszej obiektywności w procesie walidacji, w szczególności, ponieważ mogą wystąpić trudności w rozpoznaniu i wyrażeniu nieodłącznych założeń przyjętych podczas interpretowania środków jakościowych. Nie oznacza to jednak, że ESMA twierdzi, iż środki ilościowe powinny jedynie napędzać proces walidacji; ESMA nie oczekuje, że wyniki walidacji powinny opierać się mechanicznie na środkach ilościowych.
12. Niniejsze wytyczne dotyczą wyłącznie walidacji metodyk CRA i, zgodnie z art. 23 rozporządzenia w sprawie agencji ratingowych, nie zakładają, ani nie sugerują ingerencji w zawartość ratingów kredytowych czy metodyk.

4 Obowiązki dotyczące zgodności z przepisami i sprawozdawczości

4.1 Status wytycznych

13. Niniejszy dokument zawiera wytyczne zgodnie z art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylecia decyzji Komisji 2009/77/WE (rozporządzenie ustanawiające ESMA). Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia ustanawiającego ESMA CRA muszą dołożyć wszelkich starań, aby zastosować się do tych wytycznych.

4.2 Wymogi sprawozdawcze

14. ESMA oceni zastosowanie tych wytycznych przez CRA poprzez ciągły nadzór i monitorowanie okresowych sprawozdań CRA dla ESMA. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie bez uszczerbku dla wytycznych w sprawie informacji okresowych, jakie CRA mają przedłożyć ESMA (ESMA/2015/609), w związku z czym CRA mają obowiązek dostarczać co pół roku sprawozdania działu kontroli wewnętrznej oraz wyniki przeglądów stosowanych metodyk, uwzględniając informacje o wszelkich weryfikacjach historycznych przeprowadzonych w tym okresie, szczegółowe informacje na temat kluczowych ustaleń oraz informacje o działaniach podjętych przez CRA w odpowiedzi na te ustalenia.

5 Wytyczne w sprawie walidacji i przeglądu metodyk CRA

15. Wytyczne zawierają:

- a. Środki, których zastosowania ESMA oczekuje **zazwyczaj** od danej CRA.
- b. **Przykłady środków uzupełniających**, których zastosowanie poszczególne CRA powinny rozważyć spośród innych odpowiednich środków uzupełniających.

16. Środki¹, które będą stosowane jako część procesu walidacji, powinny znaleźć się w dokumentacji walidacji danej CRA. Jeżeli dana CRA nie stosuje środków, których zazwyczaj oczekuje ESMA, CRA powinna udokumentować uzasadnienie niezastosowania tych środków oraz sposób, w jaki wybrane przez nią środki spełniają wymogi regulacyjne (art. 8 ust. 3 i art. 8. ust. 5 rozporządzenia w sprawie agencji ratingowych oraz art. 7 i 8 regulacyjnych standardów technicznych metodyk sporządzania ratingów), jak wyjaśniono w niniejszych wytycznych.

5.1 Walidacja metodyk z wystarczającymi dowodami ilościowymi

5.1.1 Zdolność do generowania wiarygodnych ratingów

17. Zdolność danej metodyki do generowania wiarygodnych ratingów wiąże się z jej zdolnością do ułożenia w kolejności ocenianych podmiotów zgodnie z ich przyszłym statusem (wykonania lub niewykonania zobowiązania) w określonych wcześniej ramach czasowych.
18. W przypadku przedstawienia zdolności danej metodyki do generowania wiarygodnych ratingów ESMA oczekuje zazwyczaj od danej CRA zastosowania krzywej CAP (cumulative accuracy profile) lub krzywej ROC (receiver operator characteristic) w połączeniu ze wskaźnikiem dokładności².
19. Poszczególne CRA powinny rozważyć uzupełnienie powyższych środków o dodatkowe środki ilościowe, np. statystykę Kołmogorowa-Smirnowa, oraz środki jakościowe, takie jak dystrybucja zaobserwowanego wskaźnika niewykonania zobowiązania.

¹ Pojęcie „środki” stosuje się w całości wytycznych w znaczeniu, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie agencji ratingowych, tj. środków wewnętrznych podjętych przez poszczególne CRA w celu przestrzegania tego rozporządzenia.

² W niniejszych wytycznych termin „wskaźnik dokładności” obejmuje również współczynnik Giniego lub inne podobne środki.

5.1.2 Zdolność predykcyjna

20. Zdolność predykcyjną metodyki można przedstawić poprzez porównanie oczekiwanego zachowania ratingów kredytowych z zaobserwowanymi wynikami.
21. Do celów przeprowadzenia tego porównania ESMA oczekuje zazwyczaj od danej CRA, aby określiła wewnętrznie swoje oczekiwania (w postaci wartości absolutnych lub zakresów) dla poszczególnych kategorii ratingu kredytowego w odniesieniu do środka wiarygodności kredytowej, do którego odnoszą się jej ratingi kredytowe.
22. Poszczególne CRA mogą przyjmować różne podejścia do określenia swoich wewnętrznych oczekiwań (np. poprzez obliczenia statystyczne lub przez odniesienie się do historycznych wyników jej ratingów kredytowych).
23. W przypadku ratingów kredytowych odnoszących się do prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania ESMA oczekuje zazwyczaj od danej CRA, aby porównała ona oczekiwane prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania z zaobserwowanymi wskaźnikami niewykonania zobowiązania przy użyciu testów dwumianowych i testów zgodności chi-kwadrat. Poszczególne CRA powinny rozważyć uzupełnienie tych środków o kolejne środki ilościowe, np. wskaźnik Briera lub metodykę badania jednoczynnikowego modelu Vasicka, oraz wszelkie środki jakościowe najodpowiedniejsze do walidacji metodyki.
24. W przypadku ratingów kredytowych odnoszących się do środków wiarygodności kredytowej innych niż prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania ESMA oczekuje zazwyczaj od danej CRA, aby porównała ona oczekiwane zachowanie ratingów kredytowych z zaobserwowanymi wynikami, wykorzystując odpowiednie środki ilościowe oraz aby udokumentowała uzasadnienie swoich wyborów. Poszczególne CRA powinny rozważyć uzupełnienie tych środków o kolejne odpowiednie środki ilościowe oraz wszelkie środki jakościowe najodpowiedniejsze do walidacji metodyki.

5.1.3 Historyczna stabilność

25. Historyczną stabilność danej metodyki można przedstawić poprzez ocenę innych wymiarów – niepowiązanych z jej zdolnością do generowania wiarygodnych ratingów, ani zdolnością predykcyjną – takich jak stabilność ratingów kredytowych wyznaczonych przez metodykę, stabilność charakterystyk ocenianych podmiotów/instrumentów objętych metodyką oraz dystrybucja wyznaczonych ratingów kredytowych.
26. Jako środek ilościowy ESMA oczekuje zazwyczaj od danej CRA, aby przedstawiła stabilność ratingów kredytowych wyznaczonych przez stosowaną przez nią metodykę poprzez tworzenie macierzy transponowanych (migracji) i analizowanie przepływów ratingów kredytowych. Przykłady tego rodzaju analizy obejmują współczynniki

wzrostu/spadku/diagonalne oraz statystyki przedstawiające ostateczny stopień zmiany, jej kierunek lub kombinację obu.

27. Poszczególne CRA powinny rozważyć uzupełnienie tych środków o kolejną analizę jakościową, np. analizę dystrybucji ratingów, analizę jednoczynnikową kluczowych determinantów ratingów kredytowych, analizę porównawczą ratingów do zewnętrznych pomiarów ryzyka kredytowego (np. ratingów innych CRA, spreadów swapów ryzyka kredytowego i dochodów z obligacji) oraz zastosowania środków ilościowych, takich jak indeks stabilności populacji/systemu.

5.2 Walidacja metodyki z ograniczonymi dowodami ilościowymi

28. Poszczególne CRA powinny ustanowić minimalną liczbę ratingów lub niewykonania zobowiązania metodyki, aby mogła ona zostać poddana walidacji zgodnie z art. 7 regulacyjnych standardów technicznych metodyk sporządzania ratingów. CRA powinny ustanowić wewnętrznie stosowną politykę i odpowiednie procedury podejmowania decyzji, czy istnieją ograniczone dowody ilościowe potwierdzające zdolność predykcyjną danej metodyki. Ta polityka i te procedury powinny co najmniej określić właściwe osoby/strony do podjęcia tej decyzji, a także stosowne kryteria, w oparciu o które ta decyzja zostanie podjęta.

29. Poszczególne CRA powinny, jako część procesu walidacji swoich metodyk z ograniczonymi dowodami ilościowymi, rozważyć rozszerzenie próby w celu, jeśli to możliwe, zastosowania art. 7 regulacyjnych standardów technicznych metodyk sporządzania ratingów. Poszczególne CRA powinny rozważyć zastosowanie technik rozszerzenia próby (zależne od, w razie możliwości zastosowania, weryfikacji jakości danych i zagwarantowania charakterystyk ocenianej populacji, w tym jej wskaźnika niewykonania zobowiązania), np.:

- rozszerzenie próby z użyciem danych stron trzecich (jeżeli są dostępne);
- połączenie (jeżeli jest to istotne) klas aktywów lub klas podaktywów o podobnej charakterystyce ryzyka w celu przeprowadzenia połączonych ocen walidacji; lub
- stworzenie (w miarę możliwości) hipotetycznych transakcji, które można wykorzystać do rozszerzenia dostępnych danych.

Poszczególne CRA powinny udokumentować swój proces podejmowania decyzji, aby określić, czy zastosować techniki rozszerzenia danych.

30. Poszczególne CRA powinny również rozważyć zastosowanie technik umożliwiających jej zastosowanie środków ilościowych w celu przedstawienia zdolności do generowania wiarygodnych ratingów jej metodyk. Poszczególne CRA powinny rozważyć zastosowanie odpowiednich technik, np.:

- zastosowanie „luźnej” definicji niewykonania zobowiązania na potrzeby walidacji;
- połączenie kategorii ratingowych; lub
- zastosowanie przedłużonego terminu.

Poszczególne CRA powinny udokumentować swój proces podejmowania decyzji i określić uzasadnienie metodyk wykorzystywanych przez nią do rozszerzenia jej zdolności stosowania środków ilościowych w celu przedstawienia zdolności do

generowania wiarygodnych ratingów jej metodyk, w tym informacje o tym, czy dana CRA odrzuciła stosowanie danej metodyki.

31. ESMA oczekuje zazwyczaj od danej CRA utworzenia macierzy transponowanych (migracji) i przeprowadzenia analizy przepływów ratingów kredytowych, a także analizy porównawczej ratingów do zewnętrznych pomiarów ryzyka kredytowego (np. ratingów innych CRA, spreadów swapów ryzyka kredytowego i dochodów z obligacji).
32. Poszczególne CRA powinny rozważyć uzupełnienie tych środków o inne środki historycznej stabilności, takie jak te wymienione w sekcji 5.1.3.

5.3 Stwierdzenie i eliminowanie anomalii

33. Poszczególne CRA powinny ustanowić wewnętrznie progi dla swoich technik walidacji ilościowej w celu stwierdzenia potencjalnych anomalii stwierdzonych w wyniku ponownej weryfikacji i wyeliminowania ich.
34. Progi te należy należycie udokumentować i zapisać. Komórka ds. przeglądu CRA odpowiada za określanie tych progów poprzez upewnienie się, że są: i) odpowiednie dla metodyki poddawanej walidacji; ii) wymagającym i konsekwentnie stosowanym komponentem procesu walidacji przez określenie tych progów na odpowiednich poziomach; oraz iii) odpowiednio uzasadnione.
35. Poszczególne CRA powinny dostarczyć stosowne uzasadnienia w przypadku, jeżeli progi różnią się w zależności od klas aktywów, zwłaszcza w przypadkach takich samych charakterystyk kategorii ratingowych we wszystkich klasach aktywów.
36. Poszczególne CRA powinny wstępnie określić i uzasadnić działania będące wynikiem odstępstw od progów. ESMA nie oczekuje, że naruszenie progów będzie zawsze prowadzić do zmian metodyki.
37. Poszczególne CRA powinny rozróżnić systemowe anomalie od niesystemowych anomalii i wyjaśnić różnice we wstępnych działaniach w takich przypadkach.
38. W przypadku, gdy CRA podejmie decyzję o określeniu progów dla swoich technik walidacji jakościowej, zastosowanie mają powyższe ustępy niniejszej sekcji.